

ADVOCAT
ADVOCAT
ADVOCAT

ADVOCAT
ADVOCAT
ADVOCAT

A BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI ÜGYVÉDI KAMARA FOLYOIRATA

2013. XVI. ÉVFOLYAM 1-4. SZÁM

TARTALOM

<i>Dr. Tománé Dr. Szabó Rita</i>	
Az új Munka Törvénykönyv alkalmazásának első tapasztalatai.....	3
<i>Prof. Dr. Prugberger Tamás DSc.</i>	
A munkajogviszonyból eredő kártérítési felelősség újraszabályozásának néhány problematikus vonása a 2012:I. törvényben.....	8
<i>Dr. Rácz Zoltán</i>	
Az írásbeli figyelmeztetés jogi természetéről	11
<i>Dr. Csák Csilla – dr. Hornyák Zsófia</i>	
Az átalakuló mezőgazdasági földszabályozás	13
<i>Dr. Tóth Nikolett Ágnes</i>	
A sportolói jogviszony szabályozása a Bosman-eset tükrében	19
<i>Szántó Krisztina</i>	
A generikus gyógyszerek kapcsán felmerülő gyógyszerészi felelősség egyes kérdései.....	24
<i>Dr. Jánosi Andrea</i>	
A bűnüldözési célú adatkezelés és a ne bis in idem elv gyakorlati érvényesülésének összefüggései az Európai Unióban.....	28
<i>Dr. Mihalik-Kálmán Andrea</i>	
A rendőri jelentés mint okirati bizonyíték a büntetőeljárásban.....	36
<i>Dr. Róth Erika, Prof. Farkas Ákos</i>	
Emlékezés Dr. Kratochwill Ferencre	40
<i>Dr. Pusztahelyi Réka, Prof. Bíró György, Prof. em. Prugberger Tamás</i>	
Emlékkonferencia Novotni Zoltán Professzor Úr tiszteletére	42

* * *

ADVOCAT

2013. XVI. évfolyam, 1-4. szám

ISSN 1585-5198

a BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI ÜGYVÉDI KAMARA MEGBÍZÁSÁBÓL

KIADJA AZ ADVOCAT ALAPÍTVÁNY

MEGJELENIK: NEGYEDÉVENTE (főszabályként)

FŐSZERKESZTŐ: DR. BÍRÓ GYÖRGY

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI:

DR. CSERBA LAJOS TERVEZŐSZERKESZTŐ,

JÁMBORNÉ DR. RÓTH ERIKA,

DR. PERECZ LÁSZLÓ, DR. PUSZTAHELYI RÉKA

DR. PLAJOS RITA

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG CÍME:

3530 MISKOLC, ERZSÉBET TÉR 5.

TEL./FAX: (46) 342-882

FELELŐS KIADÓ:

DR. CSONTOS JÁNOS, AZ ÜGYVÉDI KAMARA ELNÖKE

NYOMDAI MUNKÁK:

GAZDÁSZ ELASZTIK KFT.

MISKOLC, SZERVEZET U. 67. TEL.: (46) 379-530

MEGJELENIK: 60 PÉLDÁNYBAN

A SPORTOLÓI JOGVISZONY SZABÁLYOZÁSA A BOSMAN-ESET TÜKRÉBEN

Bevezető gondolatok

Sporttörténelemmel foglalkozók szerint a sport spontánul, lényegében az ember természetes mozgásigényéből és játékos természetéből (*homo ludens*) fejlődött ki, tehát – hirtelen átváltva a modern időkre – az ember alkotmányos joga a sportolásra, arra, hogy az állam teremtsen lehetőséget számára mozgásigénye kielégítésére, emberi természetjognak tekinthető.²

A sportjog tényleges létezését elég meggyőzően dokumentálják a sportra vonatkozó jogszabályok. A sport viszonyait szabályozó törvények, kormányrendeletek és miniszeri rendeletek számának és ezek tartalmának ismeretében a sportjog, mint tételes jogi terület létjogosultságát értelmetlen lenne vitatni. A sportjog léte 1996 óta tény.³

Fontos elvi jelentősége van annak, hogy az Országgyűlés a sporttörvény elfogadásával az egyetemes kultúra részeként ismerte el a sportot, deklarálta kiemelkedő jelentőségét az egészségmegőrzésben, a személyiség formálásában, és a közösségi magatartás kialakítása területén, valamint különleges szerepét az ifjúság fizikai és erkölcsi nevelésében.⁴

A sportjogban hagyományosan megkülönböztetjük egyrészt a köztevékenységet szabályozó úgynevezett közjogot, amelyre az jellemző, hogy az egyik fél maga az állam, a résztvevők között pedig alá- és fölérendeltségi viszony van, másrészt az úgynevezett magánjogot, ha úgy tetszik, civiljogot, amelyben az autonóm struktúrában lévő jogalanyok egymással egyenlők, egyenjogúak és mellérendeltek. A „sportjogot” ellenzők szívesebben használják a „sportolás joga” kifejezést. Az nem vitás, hogy a sportjogi jogág tárgyát társadalmi viszonyok alkotják, hiszen ez minden jogág esetében így van.⁵

Tehát azt mondhatjuk, hogy a sportjog köztes karakterű, azaz részben civiljogi, részben közjogi alapállású. Önmagában ez még nem jelenti a működőképesség fogyatékosságait, csupán a diszciplináris rendezés nehézségét mutatja. Azokban az országokban, ahol előrehaladott kutatás folyik a sportjog önállósá válása kérdésében, ott az rendszerint magas szintű jogforrások, az Alkotmány illetve

kerettörvények elemzésére alapozott. A kodifikációs munkálatokban is részt vevő hazai jogászok egy része szerint sem a szabályozás tárgya, sem tartalma, sem módszere nem rendelkezik olyan különleges és csak a sportjogra jellemző ismérvekkel, ami által *sui generis* jogágként kezelhetnék a sportjogot.⁶

A sportjog első lépései Európában

Az Európa Tanács által kiadott Európai Sport Charta és a Sportetikai Kódexe az alábbiakban definiálja a sportot: A sport minden olyan fizikai tevékenység, amelynek célja esetenként vagy szervezett formában a fizikai és szellemi erőnlét kifejezése, vagy fejlesztése, társadalmi kapcsolatok teremtése, vagy különböző szintű versenyeken eredmények elérése.⁷

A tömegek szabadidős tevékenységként, a hivatásos sportolók pedig foglalkozásként üzik, megélhetés céljából. A sport állandóan jelen van az Európai Unió országainak társadalmában. A társadalom és a kultúra szerves részeként a sport képes integrálni az embereket. Ez pedig lehetővé tette az európai országok közti együttműködést a sportban már hosszú idővel az EU bővítésével kapcsolatos gondolatok megszületése előtt.

Sem az 1952-es Párizsi Szerződések, sem az 1958-as Római Szerződés nem rendelkezett kifejezetten a sportról. Még az 1987-ben aláírt Egységes Európai Okmány sem tartalmazott sportról szóló cikkelyt.⁸ A Maastrichti Szerződés sem tér ki erre.

Ugyanakkor egy 1976-ból származó döntés szerint az Európai Közösség céljainak megfelelően a sporttevékenységet is a közösségi jog hatálya alá kell vonni, ha az része a Közösség gazdasági életének. Ezt az irányvonalat az Európai Unió kilencvenes évekre kialakult sportpolitikája is követi, ami anynyit jelent, hogy az EU a sporttal csak mint gazdasági tevékenységgel foglalkozik. Tehát, ha a sporttevékenység fizetség ellenében végzett munkának, szolgáltatásnak minősül, akkor az közösségi, uniós joganyag rendelkezései alá tartozik.⁹

¹ tanársegéd, Nemzeti Közszoigálati Egyetem, Rendészettudományi Kar, Büntetőjogi Tanszék

² SÁRKÖZY Tamás: A sport, mint az állami-jogi és az önszabályozás határterülete. Állam-és Jogtudomány (XLI. évf.) 2000. (továbbiakban: Sárközy) 212. o.

³ PRICZINGER Péter: A „sportjog” művelésének helyzete és aktuális kérdései. Magyar Jog (LVI. évf.), 2009/9. szám (továbbiakban: PRICZINGER) 522. o.

⁴ NEMES András: Merre tart a sportjogi szabályozás? (VI. évf.) 1998/12. sz., 10. o.

⁵ SÁRKÖZY Tamás (szerk.): A magyar sportjog alapjai. HVG-ORAC. Budapest, 2000. 32. o.

⁶ NEMES András: A sportjog önálló joggá válásának dilemmái. Magyar Jog, (XLV. évf.) 1998/11. szám. (továbbiakban: NEMES) 670. o.

⁷ Európai Sport Charta és a sport etikai kódexe. 2. cikk 1./a. http://www.europatanacs.hu/pdf/CM_Rec%281992%2913.pdf 6. o.

⁸ NÁDORI László – BÁTNYI Viola: Európai Unió és Uniós csatlakozás a sportban. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 2003. 77-78. o. (továbbiakban: NÁDORI – BÁTNYI)

⁹ DERES Petronella: Sportjog-Európa, IN: JAKAB András (szerk.): KRE-ÁJK: Jogértvényesítés-jogalkalmazás, Letter-Print Nyomda Kft., Budapest, 2002. 9. o.

Az Európa Tanács az elmúlt harminc évben számos dokumentumot bocsátott ki, melyek a szervezet európai sportpolitikáját alkotják. Ezek közé tartozik a Mindenki Sportja Charta (*Sport for All Charter*), az Európai Sport Charta (*European Sport Charter*) és az Etikai Kódex (*Code of Ethics*), két Doppingellenes Egyezmény (*Anti-Doping Convention*), valamint a Nézőtéri Erőszak Elleni Európai Egyezmény (*Convention against Spectators' Violence*). Emellett a Tanács rendszeresen megszervezi az európai sportminiszterek értekezletét abból a célból, hogy naprakész információkkal rendelkezzen, és a sportbeli problémákkal már megjelenésükkor felvegye a küzdelmet, így ajánlásokat fogalmazhasson meg a tagországok számára. Az Európa Tanács döntéseinek elfogadása és ratifikálása a tagországok hajlandóságán múlik.

Az EU elismeri a sport társadalmi fontosságát. Elismeri azt, hogy a sport a XX. század egyik meghatározó szociális jelensége lett. Tény, hogy a sport az európai civil társadalomnak a legjobban szervezett társadalmi intézménye, a jelenleg Európában működő 600 000 sportklub pedig bizonyítja, kellően alátámasztja a sport társadalmi jelentőségét. Ez a fejlődés nyomon követhető a sportoló egyének számában, a közérdeklődés sport felé fordulásában, a politikában elfoglalt helyzetében, de követhető a gazdasági mutatók révén is. A sportnak a szabadidő eltöltésében mutatkozó részesedése révén ma már gazdasági és szociális tényezőként tartható számon. Az EU tagállamai a világ sporthatalmai közé tartoznak, a közösség pedig növekvő számú sporteseménynek ad otthont. A sport ma egyedülálló, sajátos társadalmi jelenség.¹⁰

A sport és a Lisszaboni Szerződés

A szerződés 165. cikke történelmi jelentőségű a sport számára, mert az Unió történetében először szerepel az alapszerződésben közvetlen utalás a sportra. A sport nem vált a közösségi jog részévé, vagyis az EU semmit sem szabályoz kötelezően. A szabályozás továbbra is a tagállamok feladata, az EU csak támogató, összehangoló, kiegészítő szerepet fog játszani, vagyis a tagállamok közös tevékenységét, kutatásait támogatja, jogalkotási mintát ad.¹¹

Fehér könyv a sportról

A Bizottság 2005-ben „Az EU és a sport: az elvárások összeegyeztetése” címmel konzultációt kezdeményezett a sportmozgalommal és a tagállamokkal. E konzultációs keretben egyes kormányzati és nem kormányzati érdekelt felek arra kérték fel a Bizottságot, hogy támogassa az európai sport népszerűsítését és vegye figyelembe annak különleges jellegzetességeit a politikaformálás során, valamint hogy biztosítson nagyobb jogi átláthatóságot. Ezen okokból a Bizottság stratégiai dokumentumot bocsátott ki a sportról, az e téren

Munkavállalás a sportszakmában

Hosszú folyamat vezetett el addig, amire az uniós joganyag teljes liberalizációt biztosított a külföldi állampolgárságú sportolók munkavállalása tekintetében. Ismert tény, hogy az Európai Közösség annak idején kifejezetten gazdasági integrációs céllal jött létre, szabályozó hatásköre sokáig egyáltalán nem terjedt ki a nem szorosan a gazdasági szférához kapcsolódó területekre. Az utóbbi két évtizedben bekövetkezett változásoknak köszönhetően azonban – különösen az uniós pillérpolitikák színrelépése óta – a közösségi integráció az egységes Európa egyre szélesebb dimenzióját foglalja magában. Az Európai Közösség táguló szabályozási hatásköre ellenére a sport területe – lényegében az Európai Bíróság Bosman-ügyben hozott ítéletéig – annak ellenére nem került igazán a brüsszeli döntéshozók látókörébe, hogy a hivatásos sporttevékenység és az arra épülő komplett „iparág” időközben igen jelentős gazdasági tényezővé is alakult.¹³

A sportolók szabad munkavállalását biztosító liberalizáció a közösségi joganyag, az *acquis communautaire* esetjogi jellegű fejlődésének az eredménye. A kodifikált jogforrások eddig legfeljebb csak érintőlegesen tekintették szabályozási tárgyuknak a sportot. A sport gazdaságban betöltött megváltozott szerepéhez igazodóan a brüsszeli Bizottság által a jogalkotási iránypontokat jól érzékeltetik ugyanakkor Mario Montinak, a Bizottság nagy tekintélyű versenyjogi biztosának szavai is: „Nincs kétség afelől, hogy gazdasági vonatkozásában a sport a közösségi jog hatálya alá tartozik. A szerződés nem zárja ki kifejezetten ezt a tevékenységet, és a Bíróság számos alkalommal úgy rendelkezett, hogy a sport a közösségi jogszabályok hatálya alatt áll, amennyiben gazdasági tevékenységet valósít meg, elismerve ugyanakkor e szektor bizonyos különleges jellemzőit. A Bizottság meggyőződése, hogy a sport nagyon fontos társadalmi, integráló és kulturális funkciót tölt be...”¹⁴

Az európai uniós állampolgárok egyik alapvető joga, hogy szabadon mozogjanak, illetve tartózkodjanak a tagállamok területén. Ez a *munkavállalás* – egyben a sportolóként, sportszakemberként történő munkavállalás – szabadságát is magában foglalja.

Az Alapító Szerződés 39. cikke meghatározza: A Közösségen belül biztosított a munkavállalók szabad mozgása. Ez magában foglalja a tagállamok munkavállalói között az állampolgárságon alapuló mindenfajta megkülönböztetés eltörlését a foglalkoztatás, a bérezés és más munkafeltételek tekintetében.¹⁵

A munkaerő szabad mozgásának elvével kapcsolatos tehát az Európai Bíróságnak a fent említett, és alább részle-

¹² Európai Bizottság: Fehér könyv a sportról. Luxembourg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala 2007. 3. o.

¹³ KECSKÉS László – Soós Tamás: Kiterjesztette az Európai Bíróság a Bosman ítélet sportolókra vonatkozó kedvezményét. Európai Jog, 2003/6. sz. (III. évf.) 39. o. (továbbiakban: KECSKÉS – Soós)

¹⁴ KECSKÉS – Soós im. 39. o.

¹⁵ FAZEKAS Judit (szerk.): Az Európai Integráció Alapszerződése 2., KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest. 2002.

¹⁰ NÁDORI-BÁTONYI im. 86.o.

¹¹ http://www.sportolonomzet.hu/DesktopDefault.aspx?ann_mode=view&annid=3887&menuid=12350&AspxAutoDetectCookieSupport=1

tezett Bosman-ügyben hozott ítélete. Az ítéletben foglaltak nemcsak a labdarúgásra, hanem minden sportágra vonatkoznak.

Az Európai Bíróság ítéletei a sport és az Unió erősödő viszonyát jelzik, döntései, jogalkalmazása a közösségi jogalkotás, a közösség sportot érintő tevékenysége. A sporttal összefüggő ítéletek így fontos jogi szabályozásbeli állomásai a sport és az Unió viszonyának.¹⁶

Forradalmi változás „az európai sportjogban”

Az európai közösségi sportjogban a fordulópont 1995. december 15-én következett be. Az Európai Bíróság ezen a napon adta ki a C-415/93 számú határozatát, amelyet *Jean-Marc Bosman* 1993. október elsején elindított ügyében hoztak. A belga labdarúgó esete még 1990-ben kezdődött, amikor a klubja, az RFC Liege olyan nagy átigazolási összeget kért Bosmanért a francia Dunkerque-től, amit a francia egyesület nem volt hajlandó megfizetni (11 743 000 BF), így a focista csapat nélkül maradt – jobban mondva maradt a Liege-nél, amely viszont a tartalékok közé számúzta, és ezzel együtt a fizetését is csökkentette.

Bosman viszont úgy érvelt, hogy mivel nem állt már szerződéses jogviszonyban a klubjával, így az RFC-nek semmilyen joga nem volt ahhoz, hogy pénzt kérjen érte, sőt belga munkaadói megsértették az EU alapokmányának számító római szerződésnek a szabad munkaerő-áramlásról szóló 48. cikkelyét. Bosman nem hagyta annyiban a dolgot, és hosszas jogi procedúrába kezdett, amelynek a végén az Európai Bíróság neki adott igazat – és ezzel igazi futball-lavinát indított el. A határozat érvelése szerint:

„(114) (...) Az EK Szerződés 48 (39). Cikke kizárja a sportklubok azon szabályainak alkalmazását, miszerint egy játékos nem igazolhat át szabadon egy másik csapathoz mindaddig, amíg az utóbbi csapat meg nem fizeti az átigazolási vagy nevelési díjat. [...]

(137) Mindebből az is következik, hogy az EK Szerződés 48 (39). Cikke szintén kizárja annak a gyakorlatnak az alkalmazását, miszerint egy klub által foglalkoztatható, más tagállam állampolgárainak száma limitálva van.”

A Luxembourgban székelő testület határozata kimondta tehát a sportolók szabad mozgását, ami egyrészt azt jelentette, hogy a lejárt szerződésű labdarúgókért klubjuk egyetlen eurót sem kérhet, másrészt pedig az EU elveivel ellentétesnek ítélte meg az idegenlégiósok számának korlátozását egy csapaton belül. A legtöbb országban, illetve az UEFA által kiírt klubsorozatokban addig egy csapaton belül egyszerre csak három külföldi futballista lehetett a pályán, innentől kezdve azonban az Európai Unió állampolgáira ez a korlátozás nem vonatkozhatott.

A Bosman-szabály tulajdonképpen azt mondja ki, hogy a profi sportolók jogi szempontból azonos elbírálásban részesülnek a többi munkavállalóval, és ugyanazok a szabályok vonatkoznak rájuk, mint például az asztalosokra, orvosokra vagy éppen a targoncakezelőkre.

¹⁶ Ifj. GÁTOS György: A Bosman ügy-több, mint futball. Magyar Jog. (XLIV. évf) 1997/1. sz. 94. o.

A Bosman-eset az első lépés volt abban a folyamatban, amely az európai sportban a munkavállalók szabad mozgása alapelv kikristályosodásához vezetett.¹⁷

A Bosman-ügy következményei

A Bosman ügy egyik következménye, hogy szabaddá vált a munka-erőáramlás a labdarúgásban. A tehetősebb klubok azt is megengedhették maguknak, hogy összevásároljanak egy világválogatottnyi jó futballistát – mint a Chelsea példája is mutatja. A játékosok fizetése az egekbe szökött: szerződésük lejártá után a futballisták ingyen igazolhatók voltak, viszont jóval magasabb fizetést kértek, mondván, új egyesületük még így is jobban jár, mint ha csillagászati összeget kellene fizetnie érte régi klubjának. A Chelsea például ingyen igazolta le Michael Ballackot, akinek lejárt a szerződése a Bayern Münchennél, viszont heti 90 ezer font fizetést kért – és kapott – a londoni klubtól. A transzferdíj kiesése leginkább a kisebb klubokat érinti, akik így fontos bevételi forrástól estek el, s ezáltal is tovább mélyült a szakadék a gazdag és a szegény klubok között.¹⁸

A Bosman-ítéletnek továbbá jelentős visszhangja volt: a határozat előírta az EU-tagállamok számára az EU-joggal össze nem egyeztethető sportszövetségi szabályozások eltörlését, amelyek a külföldre történő átigazolási összeg megfizetését tette kötelezővé olyan sportolók esetében, akik szerződésük lejártá után az egyik EU-országból a másikba igazoltak át. A Bosman-ítélet kapcsán például komoly „pénzmegsemmisítés” alakult ki. A Newcastle United elnöke az Európai Parlament előtt a Bosman-esettel kapcsolatos meghallgatás alkalmával elmondta, hogy néhány játékosuk átigazolási jogát a bankoknál felvett kölcsönök biztosítékeként használják. Márpedig, ha ezek után az átigazolási jogok értéktelenné válnak, megszűnik a kölcsönök biztosítéka, és ezek visszafizetése azonnal esedékessé válik. Ha megszűnik az egyesületek átigazolási bevétele, akkor önfinanszírozási forrásuk nagy részét veszítik el és egyre inkább rászorulnak a szponzorokra, támogatókra.¹⁹

Az Európai Labdarúgók Szakszervezet ugyanakkor nagyon komolyan kiállt Bosman mellett. Az egyik célja ennek az volt, hogy az európai labdarúgás területén kialakult „rab-szolga-kereskedelem” megszűnjön, hisz sok esetben valóban maga a labdarúgó bele sem szólhatott saját sorsa alakulásába. Legtöbbször a klub tisztviselői döntötték el pályafutását, nem a játékos, hanem a klub gazdasági érdekei messzemenő szem előtt tartásával.²⁰

Másodszorban a bírósági ítéletben megfogalmazottak – az alábbiak szerint – az Unión kívüli sportolókra is vonatkoznak. Sőt, az ügyek hatásai messze túlnyúltak a labdarúgás határain, volt olyan vélemény, hogy a Bosman-ügy tette tönkre az angol kosárlabdát.

¹⁷ Roberto Branco Martins előadása, mely 2007. március 19-én hangzott el a Testnevelési Egyetemen

¹⁸ <http://www.focitipp.hu/?id=1422>. letöltés időpontja: 2011.02.20.

¹⁹ SÁRKÖZY 4.lj alatt im. 298. o.

²⁰ Uo.

A Bosman per után 7 évvel később indított pert egy akkor még nem EU-s állampolgár, egy magyar futballista, Balog Tibor, hasonló helyzetében. Ne feledjük: a profi labdarúgó, mint munkaerő az Unióban van legjobban megfizetve, minden dél-amerikai, afrikai futballista álma egy európai szerződés. A 90-es évek közepére már rengeteg nem uniós állampolgár játszott az Unió bajnokságaiban, ezeket a munkavállalókat a Bosman-ügyben hozott határozat diszkriminatívan érintette. A pert hatalmas hírverés övezte Balogot hol a «kelet-európai Bosmannak», hol «Bosmanovicsnak» hívták, a párizsi Le Monde elkeresztelte «Bosman B»-nek.

Balog Tibor átigazolási ügye egyébként azután került az Európai Bíróság elé, hogy a sportoló nem törődött bele abba, miszerint korábbi klubja, a belga Charleroi (ahol egyébként Bosman is megfordult) 5, majd 3 millió forintot kért az 1997 nyarán őt szerződtetni szándékozó egyesülettől. Balog elesett a szerződéstől, ám a „Róka” becenévre hallgató játékos bírósághoz fordult, és keresetében a Bosman-szabály hatályának kiterjesztését kívánta elérni az Európai Unión kívüli országokból származó labdarúgók tekintetében is. Jogi képviselőként azt a Jean-Louis Dupon-t bízta meg, aki Bosman egyik korábbi ügyvédje is volt az Európai Bíróság előtti sikeres perben. Balog Tibor keresete a munkavállalók szabad mozgásának alapelvein túl az unión belüli szabad verseny kérdését is feszegette. A jó érzékkel időzített per egybeesett azokkal a fontos tárgyalásokkal is, amelyeket a Bizottság ugyanekkor kezdett meg a FIFA-val és az UEFA-val a hatályos átigazolási rendszerek uniós harmonizációjáról.²¹ Balog ügyében hozott ítélet tehát kiterjesztette a Bosman ügy hatását az Unión kívüli sportolókra is. A per egyezséggel zárult és Balog jelentős kártérítést kapott. A Balog-per jogi és gyakorlati hozadékaival kiegészített Bosman-ítélet pedig forradalmasította az európai labdarúgás belső piaci szabályait.

A Bosman és Balog ügy végeredményeként az EKB arra kötelezte a sportszervezeteket, hogy szabályozásukat hangolják össze az uniós szabályozásokkal. Egyben ráirányította az Unió intézmények figyelmét a sportéletre. Magánszemélyek vagy társadalmi szervezetek (sportszövetségek) által konstruált szabályok nem vezethetnek az Unió szabályok be nem tartásáig, az állampolgárságon alapuló diszkriminációig.²²

Sepp Blatter FIFA-elnök ugyanakkor mégis a Conseil d'État, a legfőbb francia közigazgatási fórum által 2002 utolsó napjaiban a *Malaja-ügyben* hozott felülvizsgálati határozatot nevezte „tízszeres erejű” Bosman-ítéletnek. A kosarashölgy esete ugyanis Blatter szerint precedensértéket teremt más sportágakban is és az unión kívüli országokból származó sportolók kvótarendszerének teljes eltörléséhez vezethet. A Kazahsztánban született lengyel állampolgárságú játékos strasbourgi szerződésének engedélyezését elutasította a Francia Kosárlabda Szövetség, mivel a nem EU-s állampolgárokra vonatkozó kvótakeretét a klub Malaja szerződte fordult, mert álláspontja szerint az EU és Lengyelország között 1991-ben megkötött Társulási Megállapodás tilt mindenfajta diszkriminációt, ideértve a nemzeti hatáskörben

szabályozott munkavállalást is. Az ítélet Franciaországban a kvótarendszer eltörlésének hatályát valamennyi, az Európai Unióval társulási vagy együttműködési szerződést kötő államra kiterjesztette, így meghozatalának időpontjában 24 EU-n kívüli állam vonatkozásában megtiltotta a tagállami sportolóktól eltérő korlátozó szabályok alkalmazásának lehetőségét²³, gyakorlatilag teljes egészében megnyitotta ezen országok polgárai számára a francia sport-piacot.²⁴

Az Európai Unióval társult országokból származó munkavállalók jogait az Unión belül a *Kolpak-est* tovább konkretizálta.

2003-ban született ez az ugyancsak jelentős döntés Maros Kolpak szlovák kézilabdázó ügyében. Kolpak a német TSV Ostringen kézilabda csapat kapusa volt. Szerződését 2003-ig meghosszabbították, de nem tudott pályára lépni, hiszen a német kézilabda szövetségnek érvényben volt egy olyan szabályozása, amely limitálta az egy meccsen szerepeltethető nem uniós tagállamokból, illetve EGT államokból érkezettek számát. Ezeknek a játékosoknak egy speciális, „A” megjelölésű licensze volt. Kolpak már a harmadik „A” licenszes játékos volt a TSC Ostringen klubon belül, így nem tudta munkaviszonyából fakadó kötelezettségeit teljesíteni, tudniillik, hogy szerepeljen a mérkőzéseken.

Kolpak vitába szállt az említett szabállyal arra hivatkozva, hogy az Európai Unió és Szlovákia közötti társulási megállapodás szerint őt, mint szlovák állampolgárt ugyanolyan jogok illetik meg, mint az EU állampolgárokat, és nonszensz az, hogy pusztán azért nem játszhat a mérkőzéseken, mert már két másik „A” megkülönböztetésű játékos is szerepel a csapatban. Kolpak az ügyet az Európai Bíróság elé vitte, ahol sikerrel járt. A Bíróság a következőket állapította meg:

(51) A Szlovákiával kötött együttműködési megállapodás 38. (1) cikke kizárja (...) azon rendelkezések alkalmazását, amelyek Mr. Kolpakra mint szlovák állampolgárra nézve olyan helyzetet eredményeznek, miszerint annak ellenére, hogy jogszzerű munkaviszonnyal rendelkezik egy tagállamban, az uniós, vagy EGT tagállamokból származó állampolgároknál korlátozottabb lehetőségekkel rendelkezik a mérkőzéseken (liga vagy kupameccsek) való szereplésre. Az ilyen mérkőzéseken való szerepeltetés a sportolói munkaszerződés nyilvánvalóan alapvető célja.

Az Európai Bíróság az ügy kapcsán kimondta tehát, hogy az európai uniós tagállamok sportági szövetségei nem korlátozhatják az unióval társulási megállapodást kötött országokból származó sportolók bajnoki és kuparésztvételét. Ez kiterjesztve annyit jelent, hogy az unióval társulási megállapodást kötött országokból – tehát nemcsak Szlovákiából, hanem a csatlakozás előtt Magyarországról is – érkező hivatásos sportolók (bármely sportágban) anélkül játszhattak (dolgozhattak) európai uniós klubjaikban, hogy vonatkozna rájuk a nemzeti kvótakorlátozás. (Ennek persze feltétele, hogy az adott játékos törvényesen tartózkodjon s vállaljon munkát

23 Malaja jogi képviselője, Michel Pautot úgy fogalmazott a döntést kommentálva, hogy „mostantól semmi sem állíthatja meg a futballklubokat akkor, ha történetesen 4 ukrán, 3 marokkói és 4 cseh labdarúgót kívánnak egyszerre foglalkoztatni, mint ahogy a kosárlabdaklubokat sem, ha orosz, litván, lengyel vagy magyar sportolót kívánnak játszani csapatukban

24 Kecskés – Soós im. 42. o.

21 Kecskés – Soós im. 41. o.

22 NAGYRÉTI József: Az Unió sportja. <http://www.sportmenedzsment.hu/publikaciok.htm> (letöltve: 2013. december 10.) 4. o.

az adott országban.) A nemzeti válogatottakból azonban természetesen kizárhatók azok a játékosok, akik nem az adott ország állampolgárai – kizárólag sportszempontokra hivatkozással.²⁵

Az orosz futballjátékos, Igor Simutenkov esetében az Európai Bíróság hasonló ítéletet hozott.

Simutenkov ügye az Unió kívüli, harmadik állam sportolójának státuszát tisztázza. Az orosz labdarúgó a spanyol Union Deportivo Tenerife csapatával állt szerződéses viszonyban, és a szövetségnél „nem EU játékosként” lett regisztrálva. A spanyol szövetségnek ugyanis volt egy olyan szabálya, amely csapatonként korlátozza a pályára küldhető nem-uniós játékosok számát. Simutenkov azt akarta elérni, hogy ugyanazok a jogok illessék meg orosz állampolgárként, mint az összes többi európai uniós/EGT játékost, hivatkozva az Európai Unió és Oroszország közötti együttműködési megállapodásban foglaltakra. Az Európai Bíróság az ő javára döntött, és a spanyol szövetséget elmarasztalta.

A Bíróság indoklásában megállapította, hogy az említett együttműködési megállapodás 23. cikke szerint:

„EU tagállamok állampolgáraival egyenlő bánásmód illeti meg azt az orosz munkavállalót, aki az előbbiekkal azonos feltételek mellett, jogszerű munkaviszonyban áll egy uniós tagállamban, és ez kizár mindenfajta, állampolgárságon alapuló korlátozást...”

A Kolpak és a Simutenkov esetek alapvetően különböznek a Bosman és a Lehtonen²⁶ esetektől, de szintén óriási hatással voltak az európai sportra. Ezek az esetek tisztázták az EU-ban jogszerűen munkaviszonnyal rendelkező nem uniós állampolgárok helyzetét. Ezek az esetek alapvetően a munkavállalók szabad mozgásával foglalkoznak. Érdekes tanulsága mindennek, hogy az ügyekben érintett államok száma megközelíti a 80-at.

25 Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium, Európai Unióról szóló füzetek, Az európai Unió és a sport, 5-6. oldal, internetes forrás, letöltés időpontja: 2010.11.30. http://www.sportolnemzet.hu/Repository/Uploads_RT/bardoczgy.gabor/Documents/Eur%C3%B3pai%20Uni%C3%B3val%20kapcsolatos%20dokumentumok/Az%20Eur%C3%B3pai%20Uni%C3%B3%20%C3%A9s%20a%20sport%20konferencia%20program%C3%BCzet%202002-2003.pdf

26 A belga Castors Namur-Braine ASBL kosárlabda klub munkaviszonyt létesítő szerződést írt alá a finn Jyri Lehtonen-nel. Belgiumban a kosárlabdára vonatkozó átigazolási határidők szerint: egyik belga klubtól egy másik belga klubhoz történő átigazolás április 15-május 15-ig, egy európai klubtól egy belga klubhoz való igazolás április 15-től február 28-ig, bármely más államból belga klubhoz való igazolás pedig március 31-ig kell történjen. Lehtonen igazolása azonban a határidőn kívül történt, egy Belgiumon kívüli európai csapattól április 3-án, éppen a nyitó mérkőzések kezdete előtt igazolt a Castors csapatába. A Castors ellenfele, a szintén belga Belgacom-Quaregnon panaszt tett a belga kosárlabda szövetség szabályainak megfelelő választottbírósnál. Az eljárás eredményeként ez utóbbi csapatot minősítették a mérkőzés győztesének, arra hivatkozva, hogy a Castors csapata egy nem megfelelő időn belül leigazolt játékoskal erősített. A választottbíróság álláspontja szerint Lehtonennek nem szabadott volna játszania a mérkőzésen, ezzel viszont meg kellett volna szegnie szerződéséből fakadó kötelezettségeit. Lehtonen rendes bírósághoz fordult, végül az Európai Bíróság előtt kötött ki.

A Lehtonen és Bosman-esetek lefektették azokat a minimum követelményeket, amelyeket az unióbeli kluboknak és szövetségeknek be kell tartaniuk annak érdekében, hogy biztosítva legyen a munkavállalók szabad mozgásának alapelve. Később azonban újabb problémák merültek fel a professzionális sport területén, amelyek szintén kapcsolatosak voltak a munkavállalók szabad mozgásával. A Kolpak és a Simutenkov esetek alapvetően az új EU tagállamokból, valamint az Unióval társulási, illetve együttműködési megállapodást kötött államokból származó állampolgárok sportolónak európai unióban érvényesülő jogait érintették.

A mozgás szabadsága alapelv helyzete az európai sportjogban az esetek tükrében

Az elmúlt harminc év történéseit alapul véve a hivatásos sportolók munkavállalásával kapcsolatos normák óriási változáson mentek keresztül.

Az előzőekben bemutatott kulcsfontosságú esetek elvezettek a munkavállalók szabad mozgásának értelmezéséhez és elfogadásához az európai sport vonatkozásában.²⁷

A következő két következtetést vonhatjuk le:

- A munkavállalók szabad mozgását garantálni kell a sportban (Bosman), hacsak az ettől eltérő eljárást objektív körülmények és indokok nem igazolják (Lehtonen)
- Nem EU tagállamok állampolgárai nem élvezik a mozgás szabadságát, de szabályos munkavállalóként ugyanazok a jogok illetik meg őket, mint az EU tagállamok állampolgárait (Kolpak és Simutenkov)

Ezek az alapelvek egyértelműek és világosak, ám tekintettel kell lenni arra, hogy a sport mégis csak egy különös, rendkívüli terület az Unión belül. A sport hosszú évek óta saját szabályozási útját járja, és csak azóta tartozik az uniós szabályozás hatálya alá, amióta az bizonyítottan gazdasági értéket is képvisel. A sport gazdasági jellegének erősödése egyre nagyobb mértékben ölt és fog öltetni a továbbiakban is. A folyamatos fejlődéssel új, problematikus helyzetek állhatnak elő, olyanok, amelyek esetleg ellentétesek a jog szabályaival és általános alapelveivel, az EK Szerződéssel és az Európai Bíróság döntéseivel.

27 Magyar labdarúgók nemzetközi átigazolása. A Magyar Labdarúgó Szövetség a nemzetközi átigazolásokat 2006 óta tartja nyilván, a FIFA nemzetközi átigazolási rendszerének használata pedig 2010. október 1-jétől kötelező valamennyi tagállamban. A labdarúgók továbbá állandó mozgásban vannak, és ha Magyarországról egyszer eligazolnak egy országba, majd onnan továbbmennek másik klubba vagy másik országba, arról az MLSZ-nek információ nem áll rendelkezésére. Mindezekre tekintettel az MLSZ összeállított egy listát az irodarendszere adatbázisából és a FIFA TMS rendszeréből a külföldön futballozókról.